

Фосиқ хабар келтирса, аниқлаб кўринглар | Тазкия дарслари (349-дарс)

19:00 / 11.10.2025 1404

أَدَّه لَعَفَ نَمَ لِي قِي نِي رَجَحَ نِي بِي رَجَحَ سَأْرَ ضَرَّ أَيْ دُوَّةَ يَنْ أُنْ عُنْ هَلَلَا يَضَرَّ سَنَ أُنْ عَفَرَتْ عَافُ يَدُوَّةَ لِي لِي دُخْ أُنْ أَوْ سَأْرَبُ تَأْمُ وَأَفُ يَدُوَّةَ لِي لِي مَسَّ يَتَحُّ نَ أَلْفَا نَ أَلْفَا لِي كِبُ عَسَمَ خَلَا هَاوَرِي رَجَحَ نِي بِي هَسَأْرَ ضَرَفُ مَلَسَ وَهَلَعُ هَلَلَا يَلَصُّ يَبْنَلَا هَبَرَمَ أُنْ

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир яҳудий бир чўрининг бошини икки тош орасига олиб ёрди. Унга: «Сенга буни ким қилди? Фалончими, пистончими?» дейилди, ниҳоят, яҳудийнинг исми айтилганда у боши билан имо қилди. Шунда яҳудий ушлаб келинди ва у эътироф этди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам буюрдилар, унинг боши икки тош орасига олиб ёрилди».

«Ичингизда Увайс ибн Омир борми?» деб сўрар эди. Охири у Увайсни топди ва:

«Сен Увайс ибн Омирмисан?» деди.

«Ҳа», деди.

«Муроддан, кейин Қаранданмисан?» деди.

«Ҳа», деди.

«Сенда песлик бўлиб, ундан тузалгансан-у, фақат бир дирҳамча жой қолганми?» деди.

«Ҳа», деди.

«Волиданг бор-а?» деди.

«Ҳа», деди.

«Мен Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг «Сизларга Яман аҳли мадад кучлари ичида Увайс ибн Омир келади. У Муроддан, кейин Қарандандир. Унда песлик бор эди. Ундан тузалган-у, фақат бир дирҳамча жой қолган. Унинг волидаси бор. Унга яхшилик қилади. У агар Аллоҳга қасам ичса, У Зот унинг қасамини бажо қилади. Агар ундан сенга истиғфор айтишини сўрай билсанг, ундан истиғфор айтишини сўра», деганларини эшитган эдим. Менга истиғфор айт», деди.

Бас, у истиғфор айтди. Умар унга:

«Қаерга боришни истайсан?» деди.

«Куфага», деди.

«У ернинг омилига сенга яхшиликда бўлишлари учун мактуб ёзиб берайми?» деди.

«Заифҳол одамлар ичида бўлмоғим мен учун маҳбубдир», деди.

Келаси йили уларнинг ашрофларидан бир киши ҳажга келди. Умар ундан Увайс ҳақида сўради.

«Уни уйи сочилган, матоҳи оз ҳолда тарк қилиб келдим», деди.

Умар унга мазкур ҳадисни эшиттирди. Ҳалиги одам қайтгандан сўнг Увайснинг олдига борди ва:

«Менга истиғфор айт», деди.

«Сен эндигина солиҳ сафардан келдинг. Сен менга истиғфор айт, - деди. Сўнгра бир оз туриб: - Умар ибн Хаттобга учрадингми?» деди.

«Ҳа», деди.

Шунда Увайс унга истиғфор айтди. Одамлар унинг кимлигини билиб қолдилар. Шунда у бошини олиб чиқиб кетди».

Муслим ривоят қилган.

Ҳазрати Умар розияллоҳу анҳу Увайс Қараний ҳақида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан эшитган ҳар бир сўзнинг тагига етганларидан кейингина унга ишонганлар.

Али ибн Абу Толиб розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир киши бошқаси ҳақида у кишига чақимчилик қилди. Бас, Али унга:

«Ҳой одам! Биз сен айтган нарса ҳақида сўраб-суриштирамиз. Агар ростгўй бўлсанг, сени ёмон кўрамиз. Агар ёлғончи бўлсанг, жазолаймиз. Агар кечиришимизни истасанг, кечирамиз», деди.

«Мўминларнинг амири, мени кечиринг», деди».

Умар ибн Абдулазизнинг олдига бир одам кириб, бошқаси ҳақида гап айтди. Шунда Умар:

«Агар истасанг, ишингни кўриб чиқамиз. Агар ёлғончи бўлсанг, «Эй иймон келтирганлар! Агар фосиқ хабар келтирса, аниқлаб кўринглар, билмасдан, бир қавмга мусибат етказиб қўйиб, қилганингизга надомат чекувчи бўлманглар» деган оят аҳлидан бўласан. Агар рост айтган бўлсанг, «Чақимчилик қилиб юрувчи» ояти аҳлидан бўлсан. Агар истасанг, сени афв қиламиз», деди.

«Афв, эй мўминларнинг амири! Иккинчи бундай қилмайман», деди».

Табайюннинг фойдаларидан:

1. Жонларни муҳофаза қилиш ва қонларни сақлаш.

2. Ақлнинг ўткирлиги ва фикрнинг саломатлиги далили.
3. Жамиятни чуқур ўйламай чиқариладиган қарорларнинг ёмонлигидан сақлаш.
4. Ўзига бўлган ишончни мустаҳкамлаш.
5. Шакдан ва шайтоннинг васвасасидан узоқ бўлиш.
6. Якка шахслар ва жамоатларни гумондан сақлаш.

«Руҳий тарбия» китобининг 2-жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2021 йил 14 апрелдаги 03-07/2439-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.